

A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG LEGFRISSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAI

Dr. Vén Gergely, vezető jogi tanácsadó, Közbeszerzési Hatóság
DOI: 10.37371/KEP.2024.8.1

A Közbeszerzési Hatóság állásfoglalások formájában ad felvilágosítást a közbeszerzési eljárásokban résztvevő jogalkalmazók számára a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) és kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek alkalmazásával összefüggő általános jellegű megkeresésekre.

Alábbiakban a Kbt. alkalmazásával összefüggő kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorrendbe, bízva abban, hogy iránymutatásaink nem csak a kérdésfeltevőknek, hanem valamennyi Olvasónknak hasznos információkkal szolgálnak.

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a közbeszerzésekre irányadó jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos döntések meghozatala mindenkor a közbeszerzési eljárások résztvevőinek joga és felelőssége. Hangsúlyozzuk továbbá, hogy az állásfoglalásokban megfogalmazott véleményeknek jogi ereje, kötelező tartalma nincsen.

1. kérdés

Amennyiben egy közszolgáltató ajánlatkérő tervezési és/vagy műszaki ellenőri és/vagy építészeti szolgáltatás megrendelésére vonatkozó, a Kbt. 105. § (2) bekezdés c) pontja szerinti keretmegállapodás megkötése érdekében kíván eljárást indítani, amelyben a Kbt. 76. § (5) bekezdésének megfelelően az értékelés szempontja a Kbt. 76. § (2) bekezdés c) pontja szerinti legjobb ár-érték arányú szempont, amelynek keretében szakemberek és azok szakmai tapasztalata is értékelésre kerül, akkor a verseny-újrainvitások során alkalmazhatja-e a Kbt. 105. § (4) bekezdésének megfelelően a Kbt. 76. § (2) bekezdés a) pont szerinti legalacsonyabb ár értékelési szempontot, ha azt az eljárást megindító felhívásban előre jelezte, vagy a Kbt. 76. § (5) bekezdésre tekintettel a verseny újrainvitása során is szükséges-e legjobb ár-érték arányú értékelési szempont alkalmazása?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a közszolgáltató ajánlatkérő tervezési és/vagy műszaki ellenőri és/vagy építészeti szol-

gáltatás megrendelése esetén nem alkalmazhatja a verseny újrainvitásakor a legalacsonyabb ár értékelési szempontot.

A Kbt. 105. § (4) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az ajánlatkérő akkor alkalmazhat a keretmegállapodás megkötésére irányuló közbeszerzési eljárásban alkalmazott értékelési szempontoktól eltérő értékelési szempontokat, ha már a keretmegállapodás megkötésére irányuló közbeszerzési eljárásban a közbeszerzési dokumentumokban azt előírta és amelyet egyben a keretmegállapodás tartalmaz. Az értékelési szempontokat és módszert a 76. §-nak megfelelően kell meghatározni. Az ajánlattevő csak a keretmegállapodásban foglaltakkal azonos vagy annál az ajánlatkérő számára kedvezőbb ajánlatot tehet.”

A Kbt. 76. § (2) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Értékelési szempontként alkalmazhatóak

- a) a legalacsonyabb ár,
- b) a legalacsonyabb költség, amelyet az ajánlatkérő által meghatározott költséghatékonysági módszer alkalmazásával kell kiszámítani, vagy
- c) a legjobb ár-érték arányt megjelenítő olyan – különösen minőségi, környezetvédelmi, szociális – szempontok, amelyek között az ár vagy költség is szerepel.”

A Kbt. 105. § (4) bekezdését és a Kbt. 76. § (2) bekezdését együttesen megvizsgálva megállapítható, hogy a Kbt. 105. § (4) bekezdése alapján a Kbt. 76. § (2) bekezdés c) pontja szerinti értékelési szempont helyett alkalmazható lehet a Kbt. 76. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékelési szempont. A Kbt. 105. § (4) bekezdése az értékelési szempontok változtatását lehetővé teszi, ennél fogva elvileg keretmegállapodás esetén a verseny újrainvitásakor az ajánlatkérő alkalmazhatja a legalacsonyabb ár értékelési szempontot a legjobb ár-érték arányt megtestesítő szempontok helyett.

Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy az ajánlatkérő figyelmen kívül hagyhatja a Kbt. 76. § (5) bekezdését. A Kbt. 76. § (5) bekezdésének második és harmadik mondata szerint az ajánlatkérő csak akkor választhatja a legalacsonyabb ár egyedüli értékelési szempontját, ha az ajánlatkérő igényeinek valamely konkrétan meghatározott minőségi és műszaki követelményeknek megfelelő áru vagy szolgáltatás felel meg, és a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kiválasztását az adott esetben további minőségi jellemzők nem, csak a legalacsonyabb ár értékelése szolgálja, továbbá az ajánlatkérő nem alkalmazhatja a legalacsonyabb ár szempontját egyedüli értékelési szempontként tervezési, mérnöki és építészeti szolgáltatások, valamint építési beruházások esetében.

Nincs olyan rendelkezés a Kbt.-ben, amely a keretmegállapodásokat e korlátozások alól feloldaná. A Kbt. 105. § (5) bekezdése ellenben kifejezetten kiemeli a Kbt. 76. §-át, mint olyan rendelkezést, amelyet a verseny újraindításakor is alkalmazni kell, így alkalmazandó a Kbt. 76. § (5) bekezdése is. A közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról szóló 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet keretmegállapodásokról szóló 18. §-a, valamint egyéb rendelkezései sem tartalmazzak olyan rendelkezést, amely közszolgáltató ajánlatkérők eljárásai esetén lehetővé tenné a Kbt. 76. § (5) bekezdésében foglaltakhoz képest tágabb körben a legalacsonyabb ár értékelési szempont alkalmazását. Így ajánlatkérőnek a Kbt. 76. § (5) bekezdésre tekintettel tervezési és/vagy műszaki ellenőri és/vagy építészeti szolgáltatás megrendelésére vonatkozó verseny-újraindítás esetén is a legalacsonyabb költséget vagy a legjobb ár-érték arányt kell értékelési szempontként választania.

2. kérdés

Amennyiben a közbeszerzés tárgya szerinti szakértelemmel rendelkező szakértők nyilatkozata alapján a megvalósítani kívánt – közbeszerzési értékhatárt elérő vagy meghaladó értékű, a Kbt. 5. § (2) bekezdésében meghatározott támogatási intenzitást elérő – építési beruházás egyáltalán nem tartalmaz a Kbt. 1. melléklete szerinti mélyépítési tevékenységet, akkor a Kbt. 5. § (1) bekezdés hatálya alá nem tartozó gazdasági szereplő köteles-e közbeszerzési eljárás lefolytatására?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontja szerint a támogatásból megvalósuló beszerzés csak ak-

kor minősül a Kbt. szerint közbeszerzés-kötelesnek, ha a támogatott szervezet beszerzése alapvetően mélyépítési beruházásnak számít.

Abban a kérdésben, hogy az adott tevékenység mélyépítési tevékenységnek minősül-e, vagy sem, a tevékenység tényleges jellege a döntő szempont, amelyről a Kbt. 27. § (3)-(4) bekezdése, illetve az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet] 4. §-a szerinti szakembernek kell állást foglalnia.

A Kbt. 5. § (2) bekezdésének a) pontja az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„A támogatásból megvalósuló beszerzés vonatkozásában közbeszerzési eljárás lefolytatására kötelezett az az (1) bekezdés hatálya alá nem tartozó szervezet vagy személy, amelynek uniós közbeszerzési értékhatárokat elérő vagy meghaladó becsült értékű beszerzését többségi részben, uniós értékhatárokat el nem érő, de a nemzeti közbeszerzési értékhatárokat elérő vagy meghaladó becsült értékű beszerzését 75%-ot meghaladó mértékben az (1) bekezdésben meghatározott egy vagy több szervezet vagy személy közvetlenül támogatja, feltéve, hogy a beszerzés tárgya

a) olyan építési beruházás, amely az 1. melléklet szerinti mélyépítési tevékenységet foglal magában”

Az Európai Parlament és a Tanácsnak a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/24/EU Irányelve (a továbbiakban: 2014/24/EU Irányelv) 13. cikkének a) pontja az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Ezt az irányelvet a következő szerződések odaítélése során kell alkalmazni:

a) az ajánlatkérő szervek által 50 %-ot meghaladó mértékben közvetlenül támogatott, építési beruházásra irányuló szerződések, amelyek hea nélküli becsült értéke eléri az 5 186 000 EUR összeget, amennyiben ezek a szerződések az alábbi tevékenységek valamelyikére vonatkoznak:

i. a II. mellékletben felsorolt mélyépítési tevékenységek,
ii. kórházak, sportlétesítmények, szabadidős és szórakoztató létesítmények, iskolák és felsőoktatási épületek, illetve közigazgatási rendeltetésű épületek építési munkái;”

A két jogszabály [Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pont és a fenti irányelvi rendelkezés] együttes értelmezése alapján megállapítható, hogy egy építési beruházás a Kbt. 1. melléklete (valamint a 2014/24/EU Irányelv II. melléklete) szerinti mélyépítési tevékenységet akkor foglal magában, ha mélyépítésre vonatkozik, tehát, ha az építési beruházás alapvetően mélyépítési tevékenységre irányul, amennyiben azonban a mélyépítési tevékenység nem meghatározó egy építési beruházás során, például egy épület alapozása során, akkor az nem tartozik a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának hatálya alá.

Ezt támasztja alá az a tény is, hogy a Kbt. 5. § (2) bekezdés b) pontjában felsorolt építési munkák (kórház, sportlétesítmény, szabadidős és szórakoztató létesítmény, iskola, felsőoktatási épület vagy közigazgatási rendeltetésű épület építési munkái) főszabály szerint tartalmazzák mélyépítési elemeket is, azonban, ha az lett volna a jogalkotó célja, hogy a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának hatálya bármilyen csekély arányú mélyépítési munka esetén megállapítható legyen, akkor szükségtelen lett volna kiemelni ezeket az építési munkákat, mint a Kbt. alkalmazását megalapozó körülményt.

A Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának fennállásáról tehát akkor beszélhetünk, ha az adott – egységes – beszerzés fő tárgya mélyépítési tevékenység. A fő tárgy mindenekelőtt a beszerzés szakmai tartalma alapján vizsgálendő, így, amennyiben például a beszerzés célja valamely épület építése, amelyhez szükségszerűen csatornázási munkák is kapcsolódnak, azaz a beszerzés fő tárgya nem csatornaépítés, nem állapítható meg a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) pontjának fennállása.

Az, hogy az építési beruházás tartalmaz-e mélyépítési tevékenységet, olyan szakkérdés, amelyet a Kbt. 27. § (3)-(4) bekezdése, illetve a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 4. §-a szerinti szakembernek kell megválaszolnia.

A 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése szerint építési beruházás esetén a Kbt. 27. § (3)-(4) bekezdése alkalmazásában a beszerzés tárgya szerinti szakértelemnek az építési beruházás tárgyában az adott szakterületen szerzett szakirányú felsőfokú végzettség fogadható el.

A 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 4. § (2) bekezdése szerint az ajánlatkérő nevében eljáró, illetve az eljárásba bevont szervezet akkor tesz eleget az (1) bekezdés szerinti követelménynek, ha a tevékenységében személye-

sen közreműködő tagjai, munkavállalói, illetve a szervezettel kötött tartós polgári jogi szerződés alapján a szervezet javára tevékenykedők között legalább egy olyan személy van, aki az (1) bekezdés szerinti szakértelemmel rendelkezik, és ez a személy a közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő oldalán részt vesz.

Amennyiben tehát az ajánlatkérő által az eljárás előkészítésébe a Kbt. 27. § (3)-(4) bekezdése és a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése szerint bevont szakember vagy szakemberek akként nyilatkoznak, hogy az adott beszerzés tárgya nem mélyépítési munka, továbbá a beszerzés tárgya nem tartozik a Kbt. 5. § (2) bekezdés b) és c) pontja szerinti körbe sem, akkor a Kbt. 5. § (1) bekezdésének hatálya alá nem tartozó támogatott szervezet megalapozottan jut arra a következtetésre, hogy nem szükséges közbeszerzési eljárást lefolytatni.

3. kérdés

Egy zártkörűen működő részvénytársaság valamennyi törzsrészevénye közös tulajdonba került oly módon, hogy egyik tulajdonostárs sem rendelkezik az egyes részvények tekintetében (így összességében sem) 25%-ot elérő tulajdoni hányaddal. A társaságban egyéb, többletjoggal bíró részvények kibocsátására nem került sor. A részvények tulajdonostársai a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:213. § (2) bekezdése alapján, a részvényeken fennálló közös tulajdonra tekintettel intézkedtek közös képviselő kijelöléséről. A tulajdonostársak által megválasztott közös képviselő a fentiek alapján egyszemélyben jogosult a társaság közgyűlésén szavazni, a szavazati jogot 100%-os mértékben gyakorolni. A zártkörűen működő részvénytársaság fentiek szerinti közös tulajdonban álló törzsrészevényeire figyelemmel feltüntetendő-e a közös képviselő személye a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Pmt.) szerinti tényleges tulajdonos megadásakor?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a szavazati jog ilyen módon történő gyakorlása megalapozhatja azt, hogy a közös képviselő tulajdonos a Kbt. 62. § (1) bekezdés k) pont kb) alpontja szerinti tényleges tulajdonosnak legyen tekinthető.

A Kbt. 62. § (1) bekezdés k) pont kb) alpontja szerint az eljárásban nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolá-

sában az olyan társaság, amely a Pmt. 3. § 38. pont a)–b) vagy d) alpontja szerinti tényleges tulajdonosát nem képes megnevezni.

A Pmt. 3. § 38. pont a)–b) és d) alpontja az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„38. tényleges tulajdonos:

a) az a természetes személy, aki jogi személyben vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetben közvetlenül vagy – a Polgári Törvénykönyvről szóló törvény (a továbbiakban: Ptk.) 8:2. § (4) bekezdésében meghatározott módon – közvetve a szavazati jogok vagy a tulajdoni hányad legalább huszonöt százalékával rendelkezik, vagy egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet felett, ha a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet nem a szabályozott piacon jegyzett társaság, amelyre a közösségi jogi szabályozással vagy azzal egyenértékű nemzetközi előírásokkal összhangban lévő közzétételi követelmények vonatkoznak,

b) az a természetes személy, aki jogi személyben vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetben – a Ptk. 8:2. § (2) bekezdésében meghatározott – meghatározó befolyással rendelkezik,

d) alapítványok esetében az a természetes személy,

da) aki az alapítvány vagyona legalább huszonöt százaléka a kedvezményezettje, ha a leendő kedvezményezetteket már meghatározták,

db) akinek érdekében az alapítványt létrehozták, illetve működtetik, ha a kedvezményezetteket még nem határozták meg,

dc) aki tagja az alapítvány kezelő szervének, vagy meghatározó befolyást gyakorol az alapítvány vagyonának legalább huszonöt százaléka felett, vagy

dd) a da)–dc) alpontban meghatározott természetes személy hiányában aki az alapítvány képviselője

Jelen esetben – figyelemmel arra, hogy a közös tulajdonban álló részvény tulajdonosai a részvénytársasággal szemben egy részvényesnek számítanak, így a közös képviselő a részvényesi jogokat egységesen, egy személyben gyakorolja a részvénytársaság irányába – a Pmt. 3. § 38. pont a) alpontjában foglaltak bírnak relevanciával. E szerint az a természetes személy is tényleges tulajdonosnak minősül, aki egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol az adott szervezet felett.

Ha ez a személy gyakorolja a tulajdonosi szavazati jogok 100%-át, akkor ez a személy tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol a szervezet felett, tehát ő minősül a tényleges tulajdonosnak.

4. kérdés

Amennyiben a Kbt. 5. § (1) bekezdésének hatálya alá nem tartozó gazdasági társaság úgy dönt, hogy egyes eljárásai tekintetében önként alkalmazza a Kbt. rendelkezéseit és közbeszerzési eljárásként valósítja meg a beszerzési igényét, mely érdekében önmagát az EKR-ben a Kbt. 5. § (4) bekezdés szerinti ajánlatkérőként regisztrálja, ezzel önmagát aláveti-e teljeskörűen a Kbt. személyi hatályának? Köteles lesz-e minden közbeszerzési értékhatárt elérő eljárását közbeszerzésként megvalósítani, vagy csak azon beszerzése tekintetében lesz köteles a Kbt. valamennyi szabályát alkalmazni, mely eljárásra nézve akként dönt, hogy azt az adott beszerzést közbeszerzésként bonyolítja le, ez esetben viszont arra az eljárásra a Kbt. valamennyi releváns szabályát alkalmazni köteles, nem válogathat a szabályok között?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a Kbt. 5. § (4) bekezdése az adott szervezet döntése alapján keletkeztet eseti ajánlatkérői minőséget, eseti kötelezettséget egy adott beszerzési igény közbeszerzési eljárás útján történő kielégítésére. Az ajánlatkérő dönthet úgy is, hogy valamennyi beszerzése tekintetében alkalmazni kívánja a Kbt.-t.

Amennyiben az adott szervezet úgy dönt, hogy a Kbt. 5. § (4) bekezdése alapján a Kbt.-t alkalmazza akár csak egy közbeszerzési eljárás tekintetében is, akkor a Kbt. valamennyi rendelkezésének megtartására köteles.

A Kbt. 5. § (4) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„E törvény rendelkezését köteles betartani az az (1)–(2) bekezdés hatálya alá nem tartozó szervezet, amely e törvény szerinti közbeszerzési eljárás lefolytatását önként vagy szerződésben vállalja, illetve számára jogszabály közbeszerzési eljárás lefolytatását kötelezővé teszi.”

A Kbt. 5. § (4) bekezdésének megfogalmazása egyaránt lehetővé teszi azt, hogy az ajánlatkérő akár csak egy bizonyos beszerzése vonatkozásában, illetve akár valamennyi beszerzése vonatkozásában úgy döntsön, hogy a beszerzéseit közbeszerzési eljárások lefolytatásával valósítja meg. Ez utóbbi esetben a döntésének kifeje-

zetten erre kell irányulnia, ugyanakkor ez utóbbi esetben is dönthet úgy, hogy a továbbiakban mégsem folytat le közbeszerzési eljárásokat, azaz a döntését jogában áll visszavonni.

A Kbt.-t önként alkalmazó szervezet továbbá e döntésével a Kbt.-ben foglalt valamennyi szabály megtartására vállal kötelezettséget, az előkészítésen át a lefolytatáson keresztül a közzétételi szabályokig. A Kbt. 5. § (4) bekezdésének azon előírása, mely szerint a szervezet ez esetben a Kbt. rendelkezését köteles betartani, azt jelenti, hogy azon eset(ek)nél, ahol egy – a Kbt. 5. § (1)-(2) bekezdés hatálya alá nem tartozó – szervezetet érintően a Kbt. szerinti közbeszerzési eljárás lefolytatását kötelezővé teszi egy jogszabály, illetve ezt az ilyen szervezet önként vagy szerződésben vállalja, abban az esetben a szervezet nem választhatja meg, hogy a Kbt. szabályai közül melyeket alkalmazza, és melyeket nem, hanem köteles valamennyi, a Kbt.-ben foglalt rendelkezésnek megfelelően eljárni.

5. kérdés

Megtagadható-e a nyertes ajánlattevő kifizetése arra hivatkozással, hogy az alvállalkozó kifizetése nem teljeskörű, mivel az alvállalkozói szerződésben foglaltaknak megfelelően az alvállalkozói díj egy része visszatartásra került?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint ebben az esetben az ajánlattevő kifizetése nem tagadható meg, amennyiben a visszatartás jogszerű.

A 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 32/A. § (1) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az ajánlatkérőként szerződő fél, ha az ajánlattevőként szerződő fél a teljesítéshez alvállalkozót vesz igénybe, a Ptk. 6:130. § (1) és (2) bekezdésétől eltérően a következő szabályok szerint köteles az ellenszolgáltatást teljesíteni:

a) az ajánlattevőként szerződő felek annak megfelelően nyújtják be számlájukat az ajánlatkérőnek, hogy közülük melyik mekkora összegre jogosult az ellenszolgáltatásból. Az egyes ajánlattevőként szerződő felek a számla benyújtásával egyidejűleg nyilatkoznak arról, hogy az általuk a teljesítésbe bevont alvállalkozók egyenként mekkora összegre jogosultak az ellenszolgáltatásból;

b) az ajánlattevőként szerződő felek mindegyike az általa kiállított számlában részletezi az alvállalkozói teljesítés, valamint az ajánlattevői teljesítés mértékét;

c) a számlában feltüntetett alvállalkozói teljesítés ellenértékét az ajánlatkérőként szerződő fél a számla kézhezvételét követő tizenöt napon belül átutalja az ajánlattevőknek;

d) az ajánlattevőként szerződő fél – amennyiben erre korábban még nem került sor – haladéktalanul kiegyenlíti az alvállalkozók számláit, vagy az alvállalkozóval kötött szerződésben foglaltak szerint az alvállalkozói díj egy részét visszatartja;

e) az ajánlattevőként szerződő felek átadják az ajánlatkérőnek az alvállalkozói követelések kiegyenlítését igazoló átutalások igazolásainak másolatait;

f) az ajánlattevőként szerződő felek által benyújtott számlában megjelölt, ajánlattevői teljesítés ellenértékét az ajánlatkérőként szerződő fél az e) pont szerinti dokumentumok beérkezését követő tizenöt napon belül átutalja az ajánlattevőként szerződő feleknek;

g) ha az ajánlattevőként szerződő felek valamelyike a d) vagy az e) pont szerinti kötelezettségét nem teljesíti, az ellenszolgáltatás fennmaradó részét az ajánlatkérő visszatartja, és az akkor illeti meg az ajánlattevőt, ha az ajánlatkérő részére igazolja, hogy a d) vagy az e) pont szerinti kötelezettségét teljesítette, vagy hitelt érdemlő irattal igazolja, hogy az alvállalkozó nem jogosult az ajánlattevő által az a) pont szerint bejelentett összegre vagy annak egy részére.”

A 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 32/A. § (1) bekezdés d) pontjában nevesítésre kerül az az eset, amikor az ajánlattevő az alvállalkozóval kötött szerződésben foglaltak szerint az alvállalkozói díj egy részét visszatartja. Az alvállalkozói díj ilyen módon történő visszatartása tehát nem minősül jogsértőnek. A 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 32/A. § (1) bekezdés e) pontja szerint az ajánlattevőként szerződő felek átadják az ajánlatkérőnek az alvállalkozói követelések kiegyenlítését igazoló átutalások igazolásainak másolatait, majd az f) pont szerint ezek ellenértékét az ajánlatkérő e dokumentumok beérkezését követő tizenöt napon belül átutalja az ajánlattevőként szerződő feleknek. A 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 32/A. § (1) bekezdés e) pontjában hivatkozott „alvállalkozói követelések” jelen esetben a visszatart-

tással érintett értékkel csökkentett összegre terjednek ki. Ha az ajánlattevő e visszatartott összeggel csökkentett értéket megfizeti az alvállalkozónak és e tény az ajánlatkérő számára igazolja, akkor a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 32/A. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltaknak eleget tett, és nem tagadható meg számára az ellenérték kifizetése. Fontos feltétel még e körben, hogy a visszatartásra jogszerűen kerüljön sor (lásd a Közbeszerzési Döntőbizottság D.394/10/2021. sz. határozatának 39. pontját).

6. kérdés

A Kbt. 114. § (11) bekezdésében rögzített előző év meghatározásának kérdése az eljárást megindító felhívás feladásának napjához kötődik-e, és ehhez a naphoz viszonyítottan kell-e vizsgálni az előző év árbevételét?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlatkérőnek az eljárást megindító felhívásban célszerű tisztáznia, hogy a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti „előző év” alatt milyen időszakot ért.

A Kbt. 114. § (11) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban való részvétel jogát fenntarthatja az előző évben, árubeszerzés és szolgáltatás esetén százmillió forint, építési beruházás esetén egymilliárd forint, általános forgalmi adó nélkül számított árbevétel el nem érő azon ajánlattevők számára, akik teljesítésükhöz a jelen bekezdés szerinti feltételnek ugyancsak megfelelő alvállalkozót vesznek igénybe, és akik az előírt alkalmassági követelményeknek a jelen bekezdés szerinti feltételeknek ugyancsak megfelelő más szervezet kapacitására támaszkodva felelnek meg.”

A Kbt. 114. § (11) bekezdésében a jogalkotó nem tisztázza, hogy mit ért „előző év” alatt (pl. előző naptári év, előző pénzügyi év, a közbeszerzési eljárás megindítását megelőző 12 hónap). Ennél fogva az ajánlatkérőnek célszerű tisztázni, hogy a Kbt. 114. § (11) bekezdése alkalmazása esetén mit tekint „előző évnek”.

7. kérdés

Iratbetekintés során készíthető-e fényképfelvétel az ajánlatokról az iratbetekintés terjedelmében?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az iratbetekintés során készíthető fényképfelvétel, amennyiben az iratbetekintés alapján az ajánlatkérő vagy ajánlattevő jogérvényesítése másként nem lehetséges. Ezen kívül az ajánlatkérő más esetben is dönthet úgy, hogy lehetővé teszi a fényképfelvétel készítését.

A Kbt. 45. § (1) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az adott eljárásban részt vett ajánlattevő vagy részvételre jelentkező az ajánlatok vagy részvételi jelentkezések elbírálásáról készített összegezés megküldését követően legfeljebb öt napon belül kérheti, hogy más gazdasági szereplő ajánlatának vagy részvételi jelentkezésének – ideértve a hiánypótlást, felvilágosítást, valamint a 72. § szerinti indokolást is – üzleti titkot nem tartalmazó részébe betekinthesse. Az iratbetekintésre vonatkozó kérelemben a gazdasági szereplő köteles megjelölni, hogy milyen feltételezett jogsértés kapcsán, az ajánlat vagy részvételi jelentkezés mely részébe kíván betekinteni. Az iratbetekintést munkaidőben, a kérelem beérkezését követő két munkanapon belül kell biztosítani. A betekintést az ajánlatkérő a gazdasági szereplő által megjelölt feltételezett jogsértéshez kapcsolódó jogérvényesítéséhez szükséges mértékben köteles biztosítani. Más gazdasági szereplő ajánlatának vagy részvételi jelentkezésének teljes körű átvizsgálása a betekintés körében nem lehetséges.”

A Kbt. 45. § (1) bekezdése, illetve a Kbt. más rendelkezései, továbbá az elektronikus közbeszerzés részletes szabályairól szóló 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet], sem más közbeszerzési jogszabály nem tartalmazza azt, hogy az iratbetekintésnek pontosan miként is kell zajlania, csak azt tartalmazza, hogy a gazdasági szereplő képviselőjének személyes megjelenése útján kell történnie az iratbetekintésnek. Iránymutatást ezen a téren a Kbt. 45. § (1) bekezdésének utolsó előtti mondata tartalmaz, miszerint a betekintést az ajánlatkérő a gazdasági szereplő által megjelölt feltételezett jogsértéshez kapcsolódó jogérvényesítéséhez szükséges mértékben köteles biztosítani. Ez nem csak terjedelmi korlátot jelent, azt a Kbt. 45. § első mondata tartalmazza. E helyütt tehát „minőségi” értelemben szerepel a betekintés biztosításának követelménye. Az iratbetekintés lényege az,

hogy az iratbetekintést végző ajánlattevő vagy részvételre jelentkező jogérvényesítésének lehetősége ez alapján fennálljon. Ebből következően valamiféle adatrögzítés lehetőségét az ajánlatkérőnek biztosítani kell. Jellemzően elegendő szokott lenni az írásbeli adatrögzítés, azonban területi, vagy egyéb okból (például egy kép, ábra rögzítése) szükségessé válhat a fényképfelvétel útján történő adatrögzítés, mivel másképpen az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező jogérvényesítése nem lehetséges.

8. kérdés

Az ajánlatkérő Kbt. 69. § (11) bekezdése szerinti ellenőrzési kötelezettsége mindhárom adatbázis – munkavédelmi és munkaügyi jogsértések hatósági nyilvántartása, nyilvántartás a rendezett munkaügyi kapcsolatokkal nem rendelkező foglalkoztatókról, munkavédelmi bírsághatározatok – ellenőrzésére kiterjed-e?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint a Kbt. 62. § (1) bekezdés l) pontja vagy a Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kizáró ok fennállásának vizsgálatakor ezeknek a nyilvántartásoknak az ellenőrzése szükséges lehet.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint nem lehet általánosan meghatározni azt, hogy az ajánlatkérő mely nyilvántartások megtekintésére köteles a Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kizáró ok fennállásának vizsgálatakor. E körben minden nyilvántartás megtekintése elvárható az ajánlatkérőtől, amelynek az adott helyzetben relevanciája lehet.

A Kbt. 62. § (1) bekezdés l) pontja az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az eljárásban nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, aki

l) harmadik országbeli állampolgár Magyarországon engedélyhez kötött foglalkoztatása esetén a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság által a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról, valamint a foglalkoztatás felügyeletéről szóló törvény alapján két évnél nem régebben véglegessé vált közigazgatási – vagy

annak megtámadására irányuló közigazgatási per esetén jogerős bírósági – határozatban megállapított és a munkaügyi bírsággal vagy az idegenrendészeti hatóság által a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló törvény szerinti közrendvédelmi bírsággal sújtott jogszabálysértést követett el;”

Ezen kizáró okkal kapcsolatos igazolásról a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet] 8. § j) pontja tartalmaz rendelkezést a Magyarországon letelepedett ajánlattevőkkel összefüggésben. Eszerint a Kbt. 62. § (1) bekezdés l) pontja tekintetében a kizáró okok hiányát az ajánlatkérő ellenőrzi a foglalkoztatás-felügyeleti hatóságnak a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról, valamint a foglalkoztatás felügyeletéről szóló 2020. évi CXXXV. törvény 11. §-a szerint vezetett nyilvántartásából nyilvánosságra hozott adatokból, valamint az idegenrendészeti szerv honlapján közzétett adatokból. A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatója a kizáró okok tekintetében benyújtandó igazolásokról, nyilatkozatokról, nyilvántartásokról és adatokról a Magyarországon letelepedett gazdasági szereplők vonatkozásában¹ (a továbbiakban: Útmutató) meg is nevezi a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 8. § j) pontjában hivatkozott adatok internetes elérhetőségeit:

<http://nyilvانتartas.ommf.gov.hu/>

<http://www.kozrend.hu>

Ettől némileg különbözik a Kbt. 63. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti kizáró okkal összefüggő ajánlatkérői ellenőrzési kötelezettség. A Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontja az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban előírhatja, hogy az eljárásban nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, illetve nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, aki a) az elmúlt három évben a 73. § (4) bekezdésében említett környezetvédelmi, szociális és munkajogi követel-

¹ Lásd:

https://www.kozbeszerzes.hu/media/documents/utmutato_a_kizaro_okokkal_kapcsolatos_igazolasokrol_mod_honlapra_05_12.pdf

ményeket súlyosan megszegte, és ezt az ajánlatkérő megfelelően bizonyítani tudja;”

Ezzel összefüggésben a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 9. § a) pontja szerint a Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében az ajánlatkérő nem kérhet külön igazolást, a kizáró ok hiányának igazolásaként az ajánlatkérő köteles elfogadni az eljárásban benyújtott egységes európai közbeszerzési dokumentumban foglalt nyilatkozatot. Ezen nyilatkozat elfogadása azonban nem jelenti azt, hogy az ajánlatkérő nem köteles adott esetben egyéb ellenőrzéseket lefolytatni. Az Útmutató e körben az igazolásokról szóló táblázatban az alábbiakat rögzíti:

„- igazolás: az ajánlatkérő nem kérhet külön igazolást, a kizáró ok hiányának igazolásaként az ajánlatkérő köteles elfogadni az eljárásban benyújtott egységes európai közbeszerzési dokumentumba foglalt nyilatkozatot (...)

- Ha a gazdasági szereplő az egységes európai közbeszerzési dokumentumban a kizárást - az ajánlatkérő mérlegelésétől függően - esetlegesen megalapozó korábbi cselekményről nyilatkozik, az egységes európai közbeszerzési dokumentumban, illetve szükség esetén külön nyilatkozat benyújtásával ismerteti az érintett cselekmény részletes leírását [Korm. rend. 4. § (2a) bekezdés (a) (3) bekezdésre is figyelemmel)] - a meghatározott időtartamot mindig a kizáró ok fenn nem állásának ellenőrzése időpontjától kell számítani [Kbt. 63. § (3) bekezdés].”

Az Útmutató ugyanakkor a Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kizáró okkal kapcsolatosan azt is kiemeli, hogy az ajánlatkérőnek lehetősége van, hogy bírósági döntés nélkül, más bizonyítékok alapján is dönthessen a kizárásról. Bármilyen megfelelő bizonyítási módszer megengedett a követelmények megsértésének bizonyítására. Az ajánlatkérő számára biztosított, hogy bármilyen megfelelő módon bizonyítsa a jogsértést és ezek alapján mérlegelje a gazdasági szereplők megbízhatóságát. E körben pedig nem hagyhatók figyelmen kívül azok a nyilvántartások, amelyek a Kbt. 73. § (4) bekezdésében említett környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelmények súlyos megszegésének szankcióit tartalmazzák. Tekintettel arra, hogy a Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontjában hivatkozott Kbt. 73. § (4) bekezdése bármilyen környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményre vonatkozhat, amelyeket jogszabályok, kötelezően alkalmazandó kollektív szerződés, vagy a

Kbt. 4. mellékletében felsorolt környezetvédelmi, szociális és munkajogi rendelkezéseket tartalmazó nemzetközi egyezmények határoznak meg, ezért bármilyen adatbázis, amely az ezekkel kapcsolatos súlyos jogsértéseket tartalmazza, megalapozhatja a Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kizáró okot.

A Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontja ugyanis alapvetően az ajánlatkérő és nem az ajánlattevő oldalán keletkeztet bizonyítási kötelezettséget. Az ajánlattevőnek valóban elegendő csupán nyilatkoznia a kizáró ok fenn nem állásáról, azonban az ajánlatkérőnek a kizáró okkal kapcsolatosan az a feladata, hogy annak fennállását bármilyen eszközzel bizonyítani tudja. A jogalkotó kifejezetten nem adott megkötést a tekintetben, hogy miképpen történjék ez a bizonyítás, így akár olyan helyzet is előállhat, hogy az ajánlattevő e kizáró ok hatálya alá tartozását egyetlen nyilvántartás sem tartalmazza, azonban az ajánlatkérő birtokában lévő információk alapján mégis megalapozott lehet. Ennélfogva nem lehet általánosan meghatározni, hogy az ajánlatkérő mely nyilvántartások megtekintésére köteles a Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kizáró ok fennállásának vizsgálatakor, annyi állapítható meg e körben, hogy minden nyilvántartás megtekintése elvárható az ajánlatkérőtől, amelynek az adott helyzetben relevanciája lehet.

9. kérdés

Amennyiben az ajánlatkérő az ellenőrzés során megállapítja, hogy az ajánlattevő, alvállalkozó vagy kapacitást nyújtó szervezet szerepel valamely, előző kérdésre adott válaszban hivatkozott adatbázisban, automatikusan meg kell-e állapítania a kizáró ok fennállását, vagy az ajánlatkérő mérlegelheti-e a kiszabott bírság összege alapján a jogsértés súlyosságát és a kizáró ok fennállását?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlatkérő feladata meghatározni, hogy az adott jogsértés súlyos volt-e, e körben – amennyiben az adott helyzet körülményei ezt indokolják – szerepe lehet az ajánlattevővel szemben kiszabott bírság összegének is.

A Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontja a kizáró ok fennállásának megállapításához az alábbi feltételeket támasztja:

- az elmúlt 3 évben történt;

- a 73. § (4) bekezdésében említett környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelmények megszegése;

- a normasértés súlyos;
- és a fentiek megfelelően bizonyíthatók.

Például egy nyilvántartásban szereplő munkaügyi bírságról megállapítható, hogy az mikor, milyen tárgyban keletkezett, a jogsértésre pedig a nyilvántartás ténye maga szolgál bizonyítékkal. Így tehát az egyetlen kérdés, amely ilyen esetben nem válaszolható meg automatikusan, az az, hogy a bírságot kiváltó jogsértés súlyosnak minősült-e. A jogsértés súlyosságát jelezheti az, hogy az ajánlattevőt milyen összegű bírsággal sújtották, ám az ajánlatkérőnek az eset összes körülményeit mérlegelve kell eldöntenie azt, hogy a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján súlyosnak minősíthető-e a jogsértés. E körben az ajánlatkérő lehetőségei korlátozottak. Az ajánlatkérőnek e körben a Kbt. 71. § (1) bekezdése alapján lehetősége van felvilágosítást kérni az ajánlattevőtől, amiben tisztázhatja a bírság kiszabásának okát, körülményeit. Ezen kívül szóba jöhet a Kbt. 69. § (13) bekezdése szerinti információkérés is. Amennyiben az ajánlatkérő nem kerül olyan helyzetbe, hogy meg tudja ítélni azt, hogy a megbírságolt ajánlattevő jogsértése súlyos volt-e, akkor a Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontja alapján az ajánlattevőt nem zárhatja ki a közbeszerzési eljárásból.

Amennyiben a kizáró ok a Kbt. 62. § (1) bekezdés l) pontja, akkor a bírság ténye önmagában megalapozhatja a kizáró ok hatálya alá tartozást, a normaszegés súlyosságának vizsgálata nem szükséges.

10. kérdés

Amennyiben az ajánlatkérő a fentiekben meghatározott nyilvántartásokban szereplés miatt köteles megállapítani a kizáró ok fennállását, mely jogszabályhely alapján teszi ezt meg?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint – az ajánlatkérő által előírt kizáró okok körétől függően – a Kbt. 62. § (1) bekezdés l) pontja vagy a Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kizáró ok állapítható meg.

A Kbt. 62. § (1) bekezdés l) pontja szerinti kizáró ok esetén a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 8. § j) pontja szerint a kizáró okok hiányát az ajánlatkérő ellenőrzi a foglalkoztatás-felügyeleti hatóságnak a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról, valamint a foglalkoztatás felügyeletéről szóló 2020. évi CXXXV. törvény 11. §-a szerint vezetett nyilvántartásából nyilván-

nosságra hozott adatokból, valamint az idegenrendészeti szerv honlapján közzétett adatokból.

A Kbt. 63. § (1) bekezdés a) pontjában a törvény a Kbt. 73. § (4) bekezdésében említett környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelmények súlyos megszegésére hivatkozik. A Kbt. 73. § (4) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelen az ajánlat különösen, ha nem felel meg azoknak a környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeknek, amelyeket a jogszabályok vagy kötelezően alkalmazandó kollektív szerződés, illetve a 4. mellékletben felsorolt környezetvédelmi, szociális és munkajogi rendelkezések írnak elő. A Közbeszerzési Hatóság – a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által minden évben rendelkezésére bocsátott adatszolgáltatás alapján – tájékoztatást tesz közzé honlapján a Magyarországon egyes ágazatokban alkalmazandó kötelező legkisebb munkabérről.”

A jogalkotó tehát eléggé tág körben határozta meg azon jogszabályokat, kollektív szerződéseket és egyéb rendelkezéseket, amelyek súlyos megszegése a kizáró ok fennállását vonják maguk után, a tárgyak is vegyes – környezetvédelmi, szociális és munkajogi – lehet.

11. kérdés

Keretmegállapodás esetén a versenyújranyitáskor az ajánlatkérő köteles-e a Kbt. 69. § (2) bekezdése alapján a nyilvántartások ellenőrzésére?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlatkérő nem köteles a verseny újranyitáskor a Kbt. 69. § (2) bekezdése alapján a nyilvántartások ellenőrzésére.

Az ajánlatkérő a keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás során ellenőrzi, hogy az ajánlattevők a kizáró okok hatálya alá tartoznak-e vagy sem, illetve a Kbt. 69. § (4) bekezdése szerinti igazolások benyújtására is ekkor kerül sor. Ezt követően a versenyújranyitáskor az ajánlattevők kötelezettsége e körben a Kbt. 105. § (3) bekezdés k) pont alapján abban áll, hogy nyilatkozzanak arról, hogy továbbra sem állnak a kizáró okok hatálya alatt.

Ezzel összefüggésben kiemelt jelentőséggel bír a Kbt. 105. § (5) bekezdésének első mondata, amely szerint az ajánlatok bontására a Kbt. 68. § (4) bekezdése, elbírá-

lására a Kbt. 69. § (1) bekezdése és a Kbt. 71–76. §-a, az ajánlatkérő döntéseinek közlésére a Kbt. 79. §, valamint a szerződés megkötésére a Kbt. 131. § alkalmazandó. Verseny újranyitása esetén tehát a Kbt. 69. § (2) bekezdését nem kell alkalmazni.

Ugyanakkor verseny újranyitása esetén is alkalmazandó a Kbt. 73. § (1) bekezdés b) pontja és a Kbt. 74. § (1) bekezdés b) pontja, tehát az ajánlattevő ajánlatának érvénytelensége megállapítható és az ajánlattevő az eljárásból kizárható amiatt, mert kizáró ok hatálya alatt áll. Ennek megfelelően, amennyiben kétsége merül fel ajánlatkérőnek valamely előírt kizáró ok fennállását illetően, akkor a Kbt. 69. § (11) bekezdésében hivatkozott nyilvánartások ellenőrzésének kötelezettsége felmerülhet.

12. kérdés

Több részre történő ajánlattétel esetén az ajánlatkérő azon részek tekintetében, amelyeknél csak egy ajánlat érkezett, eltekinthet-e a tíznapos moratóriumtól?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint ebben az esetben az ajánlatkérő – a Kbt. 131. § (8) bekezdés a) pontjára figyelemmel – eltekinthet a szerződéskötési moratóriumtól.

A Kbt. 131. § (8) bekezdés a) pontja az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„A (6) bekezdéstől eltérően az ott rögzített tíz-, illetve ötnapos időtartam letelte előtt is megköthető a szerződés,

a) ha a nyílt eljárásban, – a c) és e) pontban hivatkozottak kivételével – a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban, a hirdetménnyel induló, egy szakaszból álló koncessziós beszerzési eljárásban vagy a 117. § szerint lefolytatott, egy szakaszból álló eljárásban csak egy ajánlatot nyújtottak be;”

A szerződéskötési moratórium célja az, hogy az adott közbeszerzésben érintett esetleges ellenérdekű feleknek módjában álljon jogorvoslati eljárást indítani úgy, hogy az ajánlattevő és az ajánlatkérő között még nem állt be a szerződéses kötöttség. Ez az oka annak is, hogy ha nyílt, hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban, a hirdetménnyel induló, egy szakaszból álló koncessziós beszerzési eljárásban vagy a Kbt. 117. § szerint lefolytatott, egy szakaszból álló eljárásban csak egy ajánlatot nyújtottak be, potenciális ellenérdekű fél hiányában szük-

ségtelen fenntartani a szerződéskötési moratóriumot. Ez a helyzet akkor is fennáll, ha az ajánlatkérő lehetővé tette a részekre történő ajánlattételt, és az adott szerződéses rész tekintetében csak egyetlen ajánlat érkezett, mivel ebben az esetben sincs jelen ellenérdekű fél, aki jogorvoslati eljárást indítana.

13. kérdés

Amennyiben az előző kérdésre igen a válasz, akkor az összegezésben ennek tényét az egyéb információk között szükséges-e feltüntetni?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint – amennyiben egyazon eljárásban a részekre történő ajánlattétel következtében egyszerre több különböző időtartamú szerződéskötési moratórium jelenik meg – célszerű lehet az összegezés további információk rovatában ezt a tény, továbbá azt feltüntetni, hogy mely részek esetén mikortól lehetséges a szerződés megkötése.

Az ajánlatok elbírálásáról szóló összegezés mintáját a közbeszerzési és tervpályázati hirdetmények feladásának, ellenőrzésének és közzétételének szabályairól, a hirdetmények mintáiról és egyes tartalmi elemeiről, valamint az éves statisztikai összegezésről szóló 44/2015. (XI. 2.) MvM rendelet [a továbbiakban: 44/2015. (XI. 2.) MvM rendelet] 14. melléklete tartalmazza. Ennek V. szakasza (Az eljárás eredménye) meg többszörözhető aszerint, hogy az ajánlatkérő hány rész tekintetében tette lehetővé az ajánlattételt. Azonban a szerződéskötési moratóriumra vonatkozó információkat nem itt, hanem ugyanezen melléklet VI. szakaszában, Kiegészítő információk rovatban, a VI.1.1) pontban kell megadni. Ez a rész azonban technikailag nem többszörözhető meg a részek számai szerint. Ezért az ajánlatkérő a Kbt. 2. § (1) bekezdése szerinti átláthatóságot és nyilvánosságot előíró alapelvnek eleget tehet akként, hogy az összegezés VI.1.10) További információk pontjában egyenként megadja ez egyes részek tekintetében a szerződéskötési moratóriumok lejártának időpontjait. Ez – szintén a Kbt. 2. § (1) bekezdése szerinti átláthatóságot és nyilvánosságot előíró alapelvnek eleget téve – kiegészíthető a Kbt. 131. § (8) bekezdés a) pontjára történő hivatkozással is.

A 2024. április 1-től hatályos Kbt. 79. § (2) bekezdés második mondata szerint az összegezés immár részenként

is elkészíthető. Ebben az esetben méginkább egyértelmű, hogy az adott részhez milyen moratórium kapcsolódik.

14. kérdés

Az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet] 1. § (4) bekezdésében rögzített, legalább 8 napos határidőtől el lehet-e térni?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint ettől a határidőtől nem lehet eltérni.

A 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet 1. § (4) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az előzetes piaci konzultáció (3) bekezdés szerinti kötelező meghirdetésének határideje a közbeszerzési eljárást megindító felhívás Közbeszerzési Hatóság részére történő megküldését – a Kbt. 51. § (1) bekezdésének alkalmazása esetén a részvételi felhívás gazdasági szereplők részére történő közvetlen megküldését – megelőző legalább tizennegyedik nap, amelynek során az (5) bekezdés a) pontja szerinti dokumentumok elérhetőségét folyamatosan biztosítani kell. Az előzetes piaci konzultációba történő bekapcsolódás lehetőségét a meghirdetéstől számított legalább nyolc napig kell biztosítani. Amennyiben a rendelkezésre álló határidőben egyetlen gazdasági szereplő sem kapcsolódik be az előzetes piaci konzultációba, az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárást megindító felhívást az előzetes piaci konzultáció meghirdetését követő tizennegyedik napnál hamarabb is megküldheti a Közbeszerzési Hatóság vagy a Kbt. 51. § (1) bekezdésének alkalmazása esetén a gazdasági szereplők részére.”

Ez a jogszabályhely egyértelműen megállapítja az ajánlatkérőnek azt a kötelezettségét, hogy az előzetes piaci konzultációba történő bekapcsolódás lehetőségét a meghirdetéstől számított legalább nyolc napig kell, hogy biztosítsa. Ez alól a szabály alól sem a 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet, sem a Kbt., sem más jogszabály nem tartalmaz kivételt.

Amennyiben az ajánlatkérő úgy folytatja le a piaci konzultációt, hogy nem biztosítja a gazdasági szereplők számára minimálisan előírt 8 napos határidőt, akkor

megsértheti a 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdését és a Kbt. 28. § (4) bekezdését, azaz bár számára kötelező lenne, mégsem folytatott le a 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet szerinti előzetes piaci konzultációt és ezáltal elmulasztotta a Kbt. 28. § (4) bekezdése szerint megfelelően előkészíteni a közbeszerzési eljárást. A Közbeszerzési Hatóság 2024. július 15. óta a 44/2015. (XI. 2.) MvM rendelet 9. § (6) bekezdése alapján ellenőrzi a kötelezően lefolytatandó előzetes piaci konzultációkat. Ennek keretében megvizsgálja, hogy az előzetes piaci konzultáció a jogszabályoknak megfelelő volt, például az ajánlatkérő megtartotta-e az irányadó határidőket.

15. kérdés

Egy 2024. február 1-jét követően indult közbeszerzési eljárásban az egyik gazdasági szereplő az ajánlattételi határidőn belül, időben kérte az ajánlattételi határidő meghosszabbítását. Az ajánlatkérő az erre vonatkozó kérést elutasította, arra hivatkozással, hogy ez a 2024. február 1-jén módosult Kbt. 55. § (6) bekezdésére tekintettel nem áll módjában. A közbeszerzési határidők (pl. az ajánlattételi határidő) meghosszabbítása a Kbt. 55. § (6) bekezdése alapján olyan módosításnak minősül-e, amely alapvetően befolyásolhatta volna az ajánlattevők körét?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

Álláspontunk szerint az ajánlattételi határidő meghosszabbítása önmagában nem minősül olyan módosításnak, amely alapvetően befolyásolhatta volna az ajánlattevők körét.

A Kbt. 2024. február 1-től hatályos 55. § (6) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„A felhívás és az egyéb közbeszerzési dokumentumok módosítása nem eredményezheti a közbeszerzési eljárással vagy a megkötendő szerződéssel összefüggő feltételek olyan módosítását, ahol az új feltételek ismerete alapvetően befolyásolhatta volna az adott közbeszerzési eljárás iránt érdeklődő gazdasági szereplők körét.”

A Kbt. 55. § (6) bekezdésének 2024. február 1-től hatályos szövegét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény módosításáról szóló 2023. évi CXVII. törvény 6. §-a állapította meg. Az ehhez fűzött jogalkotói indokolás szerint nem célja a jogi szabályozásnak az, hogy megakadályozzon olyan kisebb módosításokat, ame-

lyek – akár a gazdasági szereplők tájékoztatás kérését vagy előzetes vitarendezését követően – az egyenlő bánásmód elvének érvényesülését segítik. Az indokolás kiemeli azt is, hogy a módosítás esetén az ajánlattételi vagy részvételi határidő meghosszabbítására vonatkozó kötelezettség továbbra is fennmarad.

Tehát ha a jogalkotó úgy ítéli meg, hogy nem ütközik a Kbt. 55. § (6) bekezdésébe az az eset, ha az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívást vagy dokumentációt kisebb mértékben módosítja és az ajánlattételi vagy részvételi határidőt meghosszabbítja, akkor még kevésbé ütközhet a Kbt. 55. § (6) bekezdésébe az ajánlatkérő eljárása akkor, ha nem is módosít semmit, hanem kizárólag az ajánlattételi vagy részvételi határidőt hosszabbítja meg.

Ezt erősíti az is, hogy a jogalkotó az ajánlattételi vagy részvételi határidő meghosszabbítására vonatkozó szabályokat továbbra is változatlanul hatályban tartja. A jogalkotó szándéka tehát arra semmiképpen nem irányult, hogy e határidők meghosszabbíthatóságát megszüntesse, hanem annak mindenképpen helye kell, hogy legyen a közbeszerzési eljárásokban, e határidők meghosszabbítása éppen, hogy a verseny növelését szolgálhatja.

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a Kbt. 52. § (4) bekezdésében foglalt eseteken kívül az ajánlatkérőnek nincsen olyan kötelezettsége, hogy az ajánlattételi vagy részvételi határidőt meghosszabbítsa, így abban az esetben sincs ilyen kötelezettsége, ha azt az ajánlattevők vagy részvételre jelentkezők kérik tőle. A Kbt. 52. § (4) bekezdésében foglalt eseteken kívül kizárólag az ajánlatkérő döntésére van bízva, hogy meghosszabbítja-e a határidőt vagy sem.

A Közbeszerzési Hatóság a honlapján közzétette a Közbeszerzési Hatóság, a Miniszterelnökség és az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság, az Állami Számvevőszék, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal és a Gazdasági Versenyhivatal Szakmai Egyeztető Fórumának segédanyagát, amely a Kbt. 55. § (6) bekezdés alkalmazásával kapcsolatos további kérdésekkel összefüggésben nyújthat segítséget.²

16. kérdés

A és B. Kft. közös ajánlattevőként az előírásoknak és a szerződésnek megfelelően teljesítettek 100 km úttervezést az alábbi megoszlásban:

Engedélyezési tero fázisban:

- A cég 90 km út engedélyezési teroét készítette el;

- B cég 10 km út engedélyezési teroét készítette el;

Kiviteli tero fázisban:

- A cég 10 km út kiviteli teroét készítette el;

- B cég 90 km út kiviteli teroét készítette el;

A szerződés ezen két részfeladathól (részteljesítésből) állt, a közös ajánlattevő tagok teljesítése egyértelműen elkülöníthető volt, azaz a referencia igazolás vagy nyilatkozat kiállítható az egyes ajánlattevők által végzett munkák, illetve szolgáltatások elkülönítésével. Z ajánlatkérő az alábbi alkalmassági követelményt írja elő a közbeszerzési eljárásban:

„Alkalmatlan az ajánlattevő, amennyiben nem rendelkezik legalább 100 km út engedélyezési és kiviteli teroének elkészítésére vonatkozó referenciával. Az alkalmassági követelmény maximum 1 db. szerződésből igazolható.”

Amennyiben az A és a B cég szeretne közös ajánlattevőként indulni Z ajánlatkérő eljárásában, akkor a fentiekben bemutatott referencia megfelel-e a Z ajánlatkérő által előírt referenciakövetelménynek.?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 22. § (5) bekezdése keretei között a gazdasági szereplők még konzorciumi teljesítés esetén is önállóan kötelesek igazolni alkalmasságukat.

Álláspontunk szerint a referenciák megítélésének nem azon kell alapulnia, hogy a bemutatott referenciát teljesítő gazdasági szereplők egy másik eljárásban is együttesen kívánnak ajánlatot tenni.

A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 22. § (5) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„A 21. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (3) bekezdés a) pontja szerinti esetben, ha a nyertes közös ajánlat-

² lásd

https://www.kozbeszerzes.hu/media/documents/%C3%81tdolgozott_Seg%C3%A9danyag_55._6_egys%C3%A9ges_szerkezetben.pdf illetve <https://www.kozbeszerzes.hu/tevekenysegek/jogalkalmazok-tamogatasa/kozbeszerzesi-hatosag-elnokenek-kozlemenyei/>.

tevőként teljesített építési beruházásra, vagy szolgáltatás megrendelésére vonatkozó referencia igazolás vagy nyilatkozat – a teljesítés oszthatatlansága miatt – nem állítható ki az egyes ajánlattevők által végzett munkák, illetve teljesített szolgáltatások elkülönítésével, úgy az ajánlatkérő a referencia igazolást vagy nyilatkozatot bármelyik, a teljesítésben részt vett ajánlattevő részéről az ismertetett építési beruházás vagy szolgáltatás tekintetében olyan arányban köteles elfogadni, amilyen arányban az igazolást benyújtó ajánlattevő vagy részvételre jelentkező az általa elvégzett teljesítés alapján az ellenszolgáltatásból részesült.”

Ez a rendelkezés csupán a konzorciumi tagok saját teljesítéséről szól, és kizárólag építési beruházásokban vagy szolgáltatásmegrendelések esetén releváns, árubeszerzések esetén nem. Mivel a konzorcium nem önálló jogalany, ezért nem tud szerződést kötni. A referenciát pedig a szerződés teljesítéséről állítja ki a másik szerződő fél, vagy nyilatkozik annak tényéről az ajánlattevő gazdasági szereplő. Tehát a referencia is csak a szerződéses kötelezettségeket teljesítő jogalany teljesítését mutathatja be. Ez a helyzet még akkor is fennáll, ha ugyanaz a két gazdasági szereplő alkot konzorciumot

egy új közbeszerzési eljárásban, mint akik a referencia szerinti szerződésben is konzorciumként léptek fel.

A Kbt. 65. § (6) bekezdése az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az előírt alkalmassági követelményeknek a közös ajánlattevők vagy közös részvételre jelentkezők együttesen is megfelehetnek. Azon követelményeknek, amelyek értelemszerűen kizárólag egyenként vonatkozathatóak a gazdasági szereplőkre, az együttes megfelelés lehetősége értelmében elegendő, ha közülük egy felel meg.”

A referencia követelménynek való együttes megfelelés – a Kbt. 65. § (6) bekezdésének alkalmazásával – úgy valósulhat meg, hogy a referenciát értékében, minőségében nem lehet több referenciára bontani.

A fentiekből következően a konzorciumi tagok ilyen módon nem igazolhatják az alkalmasságukat, még akkor sem, ha a korábbi munka során is ugyanazon tagokból álló konzorcium összesített teljesítése elérte a referenciában meghatározott értéket.